

Predplata van Šibenika
na trnjec 3 K.
na pô godine 6 K.

Predplata u Šibeniku
sa donasagom lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

Predplate i pisma šalju se
Uredništvu. Nefrankirana se
pisma na primaju. Kopisi
se ne vraćaju. Oglaši, pri-
obena pisma, zahvale itd.
isključuju se po 20 para redak-
torskog — ili po pogodbi. —

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE SUBOTE U ZADRU

Nepojmljivo.

Ima pojava u našem javnom životu, koji se u istinu ne mogu pojimati, jer su protivni svakom zdravom mišljenju, svakoj logici, pače i svakom naravnom djelovanju narodnog života.

Svaki član bilo kojeg naroda morao bi nastajati da se narodno djelovanje učvrsti, organizira, poveća, a ondje, gdje same ne može dosjeti, da doprinese svoj dio tom narodnom predku, barem ne će skoditi, nego će koliko može podržati druge što rade i hvatiti će ih za to. Pri tom se obično ne gleda tko radi u kojem slušku pripada, nego jeli ta radnja pomaže narodnoj svesti, narodnoj organizaciji. A kad se je uvjerenje da se svest tom radnjom jača, da se raztrkani elementi naroda prikupljaju, da postaju sredstvo skupnosti, onda nas to vešteli, onda se čutimo veći, ponosniji, jači, pa i pojedinci dobijaju i nove volje i nove snage za rad. I bila narodna uđa odijeljena koliko se hoće, opet ih ta radnja spaja u duševnu cjelinu, koja s vremenom postaje političkom zajednicom, narodnim živim i jedinstvenim organizmom.

Nijedan narod nije se ujedinio i oslobođenako nije najprije med u njegovim raztrkanim dječkovima zavladala misao duševnog jedinstva, zajedničke pripadnosti, zajedničkog života. Da se do tog narodnog osvještenja dođe hoće se dugog vremena i velikog truda učiniti u narodu kroz vječke razlicitum upravam razvojenom. U takvom narodu, svaki radnik je dobro došao i radnja njegova je sveta uijkakad idje za tim da narod jednog imena, jedne domovine, jedne budućnosti takodje i politički jednini.

Ove istine koje vrijeđa za svakoga i za sve narode (voga sveta), nepobitne su i za narod hrvatski. Član naroda hrvatskoga, bio on gdje mu drago, pripadao bi koljem stalištu, u dužnosti je da nastoji svim svojim silam oko osvješćivanja svoga naroda te da mu ulije svest zajedničkog života, zajedničke radnje, jer bez te svести nema narod nikakve budućnosti. U toj radnji sastoji danas cijelo naše političko djelovanje, jer na koncu konec sve djelovanje pojedinača bilo u parlamentima, bilo u novinama ili u obće u javnom životu, ide za tim da se narod okupi u jednoj mili politički i da tako ujedinjen dođe do slobode i do napredka moralnoga i materijalnoga. Sve sto se čini i što se hoće postići bilo školom, bilo političkim ili gošpodarstvenim udruženjima nema drugog cilja nego to narodno ujedinjenje.

Hrvat koji žive u Istri, u Dalmaciji, u Bosni-Hercegovini, u Banovini, u Medjumurju i t. d., znajući da pripada jednoj cjelini, dužan je da svoj rad posveti Hrvatsvu. U tomu ga ne može i ne smije nikо ometati, a pogotovo ne isti njegov brat, koji također hoće da je Hrvat.

U zadnje doba kao da se ove istine ne shvaćaju, pa se našoj braći koja su izložena, kao onoj u Istri i Bosni i Hercegovini, zamjera svaka očitija hrvatska radnja. Ima u nas novina, koje spadaju tobož naprednjim i slobodoumnijim idejam, koje zagovoraju bratstvo međe strane, i pod cijeni svih mogućih narodnih žrtava, a u isti doba traže od Hrvata Istre i Bosne da miruju, da ne daju glasa od sebe. Ovim novinama kopa oči svaka manifestacija bosanskih i hercegovačkih hrvata i izgleda da bi one zahtjevale

od njih mir smrti, kao i to da bi Istrani morali zrtvovati dobar dio svoga posjeda i svoje krvi.

Nastavljsto što se tiče Hrvata Bosne i Hrvegovine dolaze njeke novine do besomislenih žanrivača i prigovora. Nas u istinu stid oblieva čitajući sve što one pišu, jer očito je da one ne govore po svojem hrvatskom uverenju, nego pod uplivom tih budnih misli ili budnih nastojanja.

Što je naravnije nego da se Hrvati u Bosni i Hrvegovini organiziraju? Što je povoljnije nego da podižu društva, udruge, da ustvaraju novine, drže sastanke? Što je nužnije nego da se okupljaju pod svojom trobojnicom, simbolom zajedničke domovine i cijelog naroda? Pa i onda ako traže da se sjedine sa ostalom Hrvatskom, zar je i to zlo i na ustru naše snage, naše budućnosti?

Ne, dolaze vam stanovite novine i hoće da je sve to maslo fratra i popova; da svu to naručeno, budžinsko, izmeđarsko. I ono to govore i hoće da ih se smatra ozbiljnim, liberalnim, na-rodnim glasilima. A i ne stide se. Ne vide da izvrgavaju sebe i svoj narod, svoju narodnu misao ruglu. Jer i predpostavljuju da se katolički popovi i fratri zauzimaju za hrvatsku misao, i predpostavljuju da im pomazu činovnici, zar oni nisu članovi naroda? Zar oni nisu zvani, da za narod rade?

Ali nije to ni tako, jer ni fratri, ni popovi, ni činovnici nemogu stvoriti nješto sto ne obstoji. Ako oni rade, hoće da imaju i na-rod koji njihove radnje treba, a taj narod, cijen obstoji, ima i pravo i dužnost da se organizira, da se pod svoj barak okuplja. Nazivati tu na-rodsku radnju budžinskom i izmeđarskom nemože nego što je pod uplivom budžinske politike.

Što je dopušteno svakomu to mora da je i Hrvatu, a tko drugačije tvrdi hoće reći da ima za to nazloga, ali također koji se ne kažu javno, pa su za to razlozi neshratljivi i onda kad se to govori u imenu slike Hrvata i Srba, jer ta sloga ne bi smjeh priečiti nigdje rad Hrvata. Ni u Bosni ni u Hrvegovini.

Sibenski i Mandalinski. »Sokol«.

Prošla nedjelja bila je pravi *sokolski* dan. Iz ju- tra u Mandalini, a popodne u Šibeniku obavile se dve svećanosti, koje zaslužuju, da im posvetimo odušito osobi pažnju i da ih potanje opisemo.

Toga dana Mandalinski je „Hrvatski Sokol“ skromno, ali na znamjenit način proslavio blagoslov svog državljennog barjaka. Taj prii uzorni *sokolski* „Sokol“ u Dalmaciji kao da nije mogao, nije htio da pristupi na prvi hrvatski svjetski slet bez svoga barjaka, pa ga je saop svojom pežtovnošću namalo, i prošle nedjelje dao blagosloviti. Bez velikih vanjskih prizračja, ali velikim odusvjetljenjem srca i dušu obavijen je taj blagoslov. Sudjelovalo je sibenski „Hrvatski Sokol“ sa „Sibenskom Glazbom“, da uveliči to skromnu proslavu, kojoj je bila samo svrha, da prvi *sokolski* Sokol u Dalmaciji dobije svoju zastavu i s njom krene na slet u Zagreb. Ranim jutrom oko 6 sati, krenuo je Šibenski „Hrv. Sokol“ sa Šibenskom Glazbom krajem u Mandalini, gdje ga dočekao Mandalinski. Okolo 8 sati krenulo se skupino na mjesto određeno za blagoslov. Barjak je blagoslovio M. p. otac Širce, župnik krapljanski, a kumovali su: gospodje Karmela Novak i gosp. Josip Karadjole. Poslije blagoslova m. p. Širce izrekao je krasno prigodno slovo, u kojem je mandalinskemu Sokolu tople preporučio međusoban slog i rad u duhu kršćanskome za domovinu i za vjeru. Poslije njega kum Karadjole predao je blagoslovjeni barjak

barjakatu i taj čin poopratio je sa nekoliko vrlo zgodnih riječi u pravom sokolskom duhu.

Odmah nakon obavljene blagoslove Šibenski Sokol* s glazbom povratio se je preko mora u Šibenik, jer dulje nije mogao da tu ostane, posto je onog istog popodneva ečkala druga dužnost.

Razstank je bio sruđan, upravo sokolski, an razstank sam za čas, jer je istog popodneva Mandalinski Sokol dočrio u Šibenik pod svojom novom težak — Sokol pobrano lovorku, onaj težak, koji trpi i zlopati i koji je za to sposoban, da najviše trpi i za domovinu, kad ga ogrije svest rodoljubija.

Zahvalio se je i tješnjanskom „Sokolu“, koji je od svoje male volje na javnu vježbu poslao svojih dva deset članova, a ovi veselo došli, ne zaledi ni truda ni troška. — Napomenju još neke zgodne preporuke pozdravio je sviju sokolskim „Zdravo“, na što se cijela dvorana potresla od urnebene odgođivare.

I tako je zaključena svećanost. Kažemo svećanost, jer se javna vježba zbilja preobratila u takvu i to je da Šibenik gotova svećanost svaki put, kad izadje njegov „Hrvatski Sokol“.

Mi se pak sa svoje strane od srca tome veselim i želimo, da sibenski „Hrvatski Sokol“ sa svom majdom braćom u okolini, t. j. s onom u Mandalini, Vidicomama, Tiesnomu, Betini i Zatonu sve to većma bude napredovao u broju i u vrlinama, koje moraju resiti hrvatskog Sokola.

Dobro razvijeno, uređeno, a k tome požrtvovano hrvatsko Sokolstvo je snaga, koja može, da u sudbonosnim časovima očuva cijeli narodni život. Neki nam dakle Sokolstvo sve to više crne, neki se širi, neki se množi, a tko je Hrvat, tko je rodoljub neka ga podupre, neka ga pomognu koliko god može, jer će tim podupruti i pomoći i hrvatsko, ona misao, koja naša može spašiti od svih pokušaja, napadaju i spletaku tudijama, koji nam se u kucu suruju, da nam zapredaju i zanovetaju, da sprječe razvitak našeg narodnog života.

U to ime: Živjelo hrvatsko Sokolstvo!

Na obranu ribarskih interesa.

U zadnje doba, osobito talijanska stampa, bavi se češće nestaćicom riba na Jadranu i svin krivicu svajljiva na ribare, kao one, koji ruse i uništju što je obćem dobur koristno. Budući je nastala svakuda obća skupča živeža, te su njezinu težinu počeli činiti i veći gradovi, kao Trst, Pula i Zadar, u nekim gradovima počeće su se držati konferencije, na kojima se pretresaju ta pitanja. Najvažnija konferencija bila je držata prošlog mjeseca pri magistratu u Trstu i kako ste mi u jednom od pristupa brojne istakli, prva i najvažnija točka oko koje su se vrtili, bila je ona o ribarstvu. Tu je pale dosta triezmenih predloga, ali na žalost većina ih je smerala na to, kako da stegne slobodu ribara, e da on ne bude mogao prodati krvavi svoj trud po onu cijenu koja ga je voljila i kome ga je volja, već da drugi, koji više manje u obliku pliva, imaju pricjeniti trud njegovih krvavih živjelja, ne samo nego i dobiti mu ujetje prodaje. Pošto ovo pitanje neće ostati osamljeno, jer vidimo, da se donekle i u Zadru spremia ista kasa, te bi, kad bi se proširilo, moglo imati zlih posljedica po našu i onaku siromašnu ribare, to mi koi prijatelji ove zapuštenje kaste, za koju na žalost nitko ne mara, a od nje sve potrebe imamo, danas ustajemo na obranu njezinjih interesa, te ljudima koji se kupe ovo magistratu u Trstu, pa „Piccola“, „Giornaleta“ i „Dalmate“ velimo: Ljudi ne valja vam posao.

Ribarski obrt, jest kao svaki drugi obrt prost i slobodan onomu, tko dobije zakonitu dozvolu, da ga tjerati može i smije. Tako je dozvoljeno i slobodno, da ono što je tko svojim obrtom sebi pribavlja, proda po svojoj volji onomu, komu ga je volja i uz najbolju cijenu, koju prodati.

Što bi nama sutra rekla gospoda trgovci i obrtnici u Trstu i Zadru, kad bi im se stalo diktirati zakone i maredjivati, da po neku stanoviti cijenu, a ne preko iste, moraju prodavati kavu, šefer, platna i t. d. A što bi se dogodilo tek onda, kad bi im se naredilo kome mogu i smiju prodati svoju trgovinu, a komu ne?

Kao što niesmo za ovako obću zabrannu slobodne prodaje ribe, tako niesmo ni za onu ograničenu, koju zagovara gospodin Bonicicelli preko „Dalmate“. On bi naime hotio, da se zabrani prodaja ribe u industrialne svrhe. Ovo je skroz nepravedno

i izgleda i smješno. Ribar je sam vlastnik ulovljene ribe i on ko takov ima pravo, da ju proda tvornici ili ne, kako mu se svidi t. j. on u može prodati najboljem ponudiocu, i nema nitko pravo, da se u njegove posle pti, a još manje, da sa njegovim trudima zapovida.

Danasnje občinske odredbe za prodaju žive ribe, dake i ribe dostavate su da zadovolje i ribare i građane. Samo je želiti, da se te odredbe svakuda vistvo provadju. Kad bi se, bilo javnini, bilo tajnim zakupnicima, zabranio ulaz ribarnicu prije 10 sati i kad bi se protiv prekrštjeljima uporavile dične pedesne mire, mi smo više nego uvjereni, da bi ih prošla volja praviti prekršaje. Građanju bi bilo zadovoljno, jer bi moglo mirno obaviti na ribarnici svoj posao i ne bi se dogadjala jagma i stiska, kao do sada; pošto se narod ne bi imao bojati, da će zakupnik kupiti ribu i povisiti cenu. Ovakove odredbe odobravamo, a sve druge osudjujemo, jer su neuobičajne i nepravedne, protivi se svakom zdravom razumu i neće se s njima podnijeti ni povećati kolikočine ribe u moru, niti smanjiti njezina cenu na kopiju.

Na pomanjkanje ribe uplivaju sasna drugi uzroci, a ti imali biti sasna dobro poznati ljudima, koji že da se proslave baveći se ovakvom pitanjima. Na siromahu i susjedovi psi reže, pak tako tje i sa našom ribarskom kastom. Ova je osamljena, mnogo puta ostavljena svojoj sudbiti, jer zapuštena od svakoga, pa i od ljudi, koji tobože hoće da joj diktiraju zakone, i da svojim neuobičajenim predlozima ubiju i ono malo slobode, šta je sam Bog ribaru dao. Da gospodi, koji se samo radi vlastitog interesa, prikazuju као prijatelji ribarskog obrta, stoji isti na srdu, oni bi, jer su moći i po kesi i po upravi, imali nastojati, da se jačaju našim zapuštenim ribarima priteže u pomoć sa svake strane. Velimo sa svake strane, pošto u svakoj sebi, ribari danas u nijednoj vlast nemaju ovog prijatelja; sve ih proganjuj, ko kakova „nečiste“.

Mi pitamo: Je li ovo ljudski? Je li ovo pravo, da cieli jedan stalež, koji broji ništa manje od 11.852, dimova sa 47.408 stanovnika, biva na svog način prezirevan, zapušten, napušten? Samo ljudi bez srca, bez svesti i poštenja mogu promišljati onakove ljestve, ko što su, one koje se čitaju u gore spomenutim listovima, a koje su napere protiv ovih naših mučenika narodnog nam ponosa i domovinske slave na Jadranu.

Nepravednim nametima, nemilosrdnim zahranama lova, svojvoljnom i samovoljnom prodajom ribarskih truda, hotilo bi se u našem ribaru, siromašnu, pôstjenku, ubiti svaku ljsku dostojanstvo i svaki napredak.

Pedeset je godina da naši ribari pitaju i vapo pomoć od te gospode, ali ta gospoda nisu za te vapaje marila, nego su puštale da propada i ribar i ribarstvo u borbi protiv tuđoj utakmice. Sada kad je i u ribarskom, pogledu počeo dolaziti u nas tuđi kapital, kad se počela stvarati industrijalna ribarska područja, gospoda su se počela žestiti, ko da im to nije pravo.

A gdje su bila od nazad pedeset godina do danas? U cijelom ovom razmaku ti toboziji skrbnici ribarskog staleža radi svojim zlatnih galima, šutili su upravu ko ribe.

Kozarcev su zarade ovakove: treba se dobro čuvati hiperprodukcije činovnike, jer treba ići za podizanjem narodnog gospodarstva i vratiti se k onome, s čim se sastajemo u Babicev djetu „Na rođenju grudi“, a davno prije još u Markovićevu „Domu i svetu“, a još dalje u Preradovićevu „Mariku Kraljeviću“.

Kozarac je g. 1887 počeo pisati pripoviedke, od kojih je najveći dio danas još sabrani u časopisu „Biser Kata“, „Naš Filip“, manje su crteze; „Proletar“ su slike iz slavenskog života, pa i „Kapetan Gašo“. — „Mrvi Kapital“ izdajuje u „Vjesniku“ 1889, i time steće pisanime. Druge su mi pripoviedke više kao slike: „Price djeđa Nike“, „Doma Ines“, „Ljudi koji svasta trebaju“, „Moj djed“, „Mira Kodolićeva“, „Teua“ i „Krečelić neće ljeptio“. — Njegova je glavna snaga u pripovedovanju, ali od 1878. do 1889. pjeava je i pjesama u domaćim časopisima. Nešto se bario i ok drama, kako nam pokazuje komedija „Tunja benavido“.

Kozarac je svršio Šumarske nauke, i spramotoga pisao takoder članke o Šumarstvu u stručnim listovima.

Od predstavnika sličan je Kozarcu Nikola Tordinac, a od savremenih pisaca Josip Lovrić.

Kozarac se silno odružio svome narodu svojim plementom radom, za to će mu i u narodu i ostatim. Nad njegovim ravnim grobom plaće svaki pravljatelj hrvatske prosnjete. Slava Josipu Kozarcu!

O Ivamu Lepušiću nastavljaju čemo u narednom broju.

D V A - O D R A .

U prekratkom razmaku vremena nemila je smrt ugrabila hrvatskog lepoj knjiži dva odlična radnika Josipa Kozarca i Ivana Lepušića. Svak, koji je poznavao literarni rad ove dvjije i koji ga je znao projenjivati po zasluzi i vrijednosti njihovih nastojanja, taj će ove gubitke gorko osjetiti, a još gorče požaliti, jer se ovakvi ne raduju svakog danu i jer naručuju ponajviše trebaju.

Naše književnike u obće kao da prati zla koba. Većina ih ode pod ledinu u najlepšim godinama, u napunu mladeničke ili muževne dobe; riedko koji da dočeka starost. Gotovo najlepše naše literarne talente pokopasimo između pedesetih i sedesetih njihovih godina, a mnoge i ranije. Izmedu tolikih nevolja, te nas biju, i ova je jedna od najosjetljivijih.

Josip Kozarac rodjen je g. 1858 u Vinkovcima, gdje je ovih dana i sahranjen. Podlegao je težkoj bolesti susice koja ga je odavnu podgrizivala.

Kao književnik našao se u kolu pisaca novoga smjera t. j. škole psihologa i realista.

Svojim vještim posmatračkim okom zavirao je u narodne rane, jer im želio naci ozbiljnu lika. Čovjek da unapriredi svoj narod treba da bude sluga svoje zemlje. — Sluga svoje zemlje kritika je rieč, ali kod nas još nepoznata i malo cijenjena i dokle god je ne upoznamo svi: od orača, koji ju ore, do dostoještvnika, koji njenje ravnaju, došle čemo tamaturi po ovoj polatnosti; istom sa spoznajom te kritika rieči koraknuti cemo mu u ono sejalo koje davne već odsjeva sa naprednjih naroda².

To su rieči, a može se reći i gospođi Kozarčev, kojeg se je držao u cijelon svom kajževnom radu. Već u prvom svojem djelu „Mrvi kapital“ otvara se na narodne rane u Slavoniji, a onda i u noveli „Medju svjetлом i tmionom“. I u svojoj „Teni“ Kozarac je posegao za zlino i tamnino stranačnog života u Slavoniji hoteli prikazati, da je radja samo zloto. Kozarac, vrstan poznavalec slavenskog života, vrlo nam je zniozno, kako je Slavonac duboko zagrezao u „slab svjet“ o depoštu i nedopuštenju ljubavi³.

U „Prosjetniku“ Kozarac je napisao karakterističnu pripovijed: „Tri ljubavi iz mladeničkih uspona“, u njima je on posegnuo u svoju dušu, govoriti o prvi drijemu svojim ljubavima, koje su obične, pa su izazvale u njega pjesmu, kojom se javljava osamdesetih godina u hrv. listovima. I tu je već bio začinjenik onim svojim temama, što ih je prije rješavao, govorio u Slavoniji i slavenskom propagiranju. Kozarac je ljepe uspjevao u duševnoj analizi lica, a u „Tri ljubavi“ tunuci pojau Vjeriju.

U glavnom i prvom većem svom djelu „Mrvi kapital“ tendencija je, da je valjano gospodarstvo jedini valjni ujet materijalnog blagostanju. Pripovijest „Medju svjetlon i tmionom“ nije nego nastavak „Mrvi kapitala“, jer, po piščevu misljenju, tek na razboritom gospodarstvu može se osnovati i zaštiti duševni život kako pojedino tako i čitavoga naroda. Kozarac je rado prikazivao hrdjave strane života, ali naši nije ostavljaju posebnu pust, jer uz zlo imade u njego i dobra, koje mera citaua uputiti u ono, što je etika njegovu pripovijedanju.

Kozarčev su zarade ovakove: treba se dobro čuvati hiperprodukcije činovnike, jer treba ići za podizanjem narodnog gospodarstva i vratiti se k onome, s čim se sastajemo u Babicev djetu „Na rođenju grudi“, a davno prije još u Markovićevu „Domu i svetu“, a još dalje u Preradovićevu „Mariku Kraljeviću“.

Kozarac je g. 1887 počeo pisati pripoviedke, od kojih je najveći dio danas još sabrani u časopisu „Biser Kata“, „Naš Filip“, manje su crteze; „Proletar“ su slike iz slavenskog života, pa i „Kapetan Gašo“. — „Mrvi Kapital“ izdajuje u „Vjesniku“ 1889, i time steće pisanime. Druge su mi pripoviedke više kao slike: „Price djeđa Nike“, „Doma Ines“, „Ljudi koji svasta trebaju“, „Moj djed“, „Mira Kodolićeva“, „Teua“ i „Krečelić neće ljeptio“. — Njegova je glavna snaga u pripovijedovanju, ali od 1878. do 1889. pjeava je i pjesama u domaćim časopisima. Nešto se bario i ok drama, kako nam pokazuje komedija „Tunja benavido“.

Kozarac je svršio Šumarske nauke, i spramotoga pisao takoder članke o Šumarstvu u stručnim listovima.

Od predstavnika sličan je Kozarcu Nikola Tordinac, a od savremenih pisaca Josip Lovrić.

Kozarac se silno odružio svome narodu svojim plementom radom, za to će mu i u narodu i ostatim. Nad njegovim ravnim grobom plaće svaki pravljatelj hrvatske prosnjete. Slava Josipu Kozarcu!

O Ivamu Lepušiću nastavljaju čemo u narednom broju.

NAŠI DOPISI.

BEČ, 28/O 1906.

U doba tako zovano mrtva sezona bili su učestali u ovđeješnjim listovim dopisi i članici, koji su se bavili na razne načine sa našom

Dalmacijom, sa današnjim političkim smjerom hrvatskog naroda osobito u Dalmaciji.

Za dobru raspoznavaju, kako i koliko se bečki krugovi zanimaju za toli razvikanu umajdenje interesa naše zemlje, za dobrobit naroda itd. vriedi istaknuti, da se ti krugovi bave Dalmacijom u doba.., kad sva glavna politička pitanja potiču, i kada novine ne nadode dovoljno materijala da napune svoje stupce, koji se ne mogu ispuniti samo sa ruskim dogadjajima. Tada je novinarini i svaka trica i glupost dobro došla i tako se tunaci pojavi kojih sta se svijetili da će to jest jedna vladina novina „Fremdenblatt“ oštro osuđuje vladu i da ozbiljnu novinu, kao „Nene freie Presse“, može tiskati članke kao što je onaj baruna Chlumeckoga i drugi nekog D. r. M. S.; da „Zeit“ može tiskati onaj članak, čiji je smjer tobože bio, da podigne snagi i ugled mornarice, da u tu svrhu je izvrgava raglu, prikazivanje najveći dio njezine momčadi najgorim državljicim, neprajedljivo kulture itd. Ti članici potiču iz same, mržnje pravila našem narodu, i ne neimaju drugu „Srđe“ li do one da denunciraju, vredjaju i nastoje po nizit. Stotetov na mogu...

Baran Chlumecki ističe, kako bi se u Dalmaciji moralno vladati po starom stilu; a njegov drug D. r. M. S. nativno pita, što to znači i žali, što Chlumecki nije čisto i bistro kuzao, da se mora u Dalmaciji vladati; bezkonjen, silom i korupcijom.

Te gluposti ne bi bile izlaže u javnosti putem sljupstva ne bi druga doba godine...

Ovdje se je naših prijatelja ugodno dojilo držanje cijelo naše štampu: Barun Chlumecki i družina dobili su odgovor što ih ide.

Sabor moravski lit će, kako novine donose, do koji je raspunuti, te će biti raspisani novi izbori na temelju novog izbornog reda glasovanog u lanjskom saborskom zasjedanju. Po ovoj nu može da dodje do borbe između čeha i nemaca, jer svaka narodnost sačinjava zatvoreni izborni skup. Izborni kotari nisu sastavljeni kao dosad iz stanovnih predjela bez obzira na narodnost, nego iz skupina birača jedne i druge narodnosti nebašta: postoji t. z. narodnostni izborni katastar, tako da se unapred znade, da će biti izabrano 85 českih i 65 njemačkih zastupnika posto četvora osoba od imati 150 zastupnika. Novim izbornim redom nije ukinuto zastupstvo interesa, jer će birati napose veleposjednici, gradovi izvanski občine, same je nadodata občine kurija, slično onoj sto imamo za bečki parlament.

Politički se krugovi mnogo nadaju da takovog sastava moravskog sabora, jer uspije li praktično reforma, mnogo bi doprinijela izmirenju čeha i nemaca. Nego novi zemaljski red sa država tolikih kataljarnih odredaba ne zaštiti nemaca dokako, da će u mnogom spriječavati naravni redoviti razvitak i napredak čeha, pa je s toga sumnji, da li će reforma uroditи ovđe željeni plodom. Svakako za čeha reforma znači veliki uspjeh, jer će sad česići u saboru kao većina i to velika većina, kako je i pravde, dočim u dosadašnju dobu osuđuju se na zastupstvo interesa, jer će birati napose veleposjednici, gradovi izvanski občine, slično onoj sto imamo za bečki parlament.

Politički se krugovi mnogo nadaju da takovog sastava moravskog sabora, jer uspije li praktično reforma, mnogo bi doprinijela izmirenju čeha i nemaca. Nego novi zemaljski red sa država tolikih kataljarnih odredaba ne zaštiti nemaca dokako, da će u mnogom spriječavati naravni redoviti razvitak i napredak čeha, pa je s toga sumnji, da li će reforma uroditи ovđe željeni plodom. Svakako za čeha reforma znači veliki uspjeh, jer će sad česići u saboru kao većina i to velika većina, kako je i pravde, dočim u dosadašnju dobu osuđuju se na zastupstvo interesa, jer će birati napose veleposjednici, gradovi izvanski občine, slično onoj sto imamo za bečki parlament.

Novine se bave sa skorošnjom ministarskom naredbom, po kojoj sve što zasjeca u veterinarsku službu i živinarstvo, a što je dosada spadalo u ressort ministarstva unutrišnjih poslova, prelazi u nadležnost ministarstva poljoprivrede, potom sve uređevo o predmetu sa blagom, razvid životinja i mesa, redarstvo nad polsastnim bolestima živima i drugo spadat će odsle u djelokrug ministarstva poljoprivrede.

Ovdje horav jedna deputacija iz Bosne

predvodjena od Habida bega Hrasnica, koja će prikazati zajedničkom ministarstvu finansiju spomen, tražeći uređenje postojećih nesušnih odnosa između aga i kmetova.

Po viesiti iz Budimpešte izgleda, da će se na Rietci podgnuti tri velike tvornice. Oni ovih će dvije producirati stvari sa nitrogenom po trebice za poljoprivredne svrhe. Treća bi bila tvornica nekog ulja. Veli se da bi za ostvarenje tim poduzeća, trebalo oko 90 miliona kruna glavnice.

Po zadnjim viesitim rek bi, da će carevinco više biti sazvano za 18 rujna, da uvede na radnju novi zakonom produljiti rok ove zakonodavne periode. Po obćenitom umjenju, carevinco može poslužiti najdalje do konca siječnja 1907. više ne, a dotle se sumnja, da li će se moći trsiti izbornu reformu; na sjegurno bude li se radilo tako sporo kao da sad.

Zanimiv je spor što je nastao između za-

stupnika českog D. r. Kramerža i Hoce. Ovaj je ustvrđio, da je D. r. Kramerž pristao na podjelu kotara za Česku po vladinom predlogu prihvatenom u odboru za izbornu reformu, i ako je profit istoj glasovao. Kramerž to poriče, i voli, da

izborna reforma znači ipak jedan napredak za Čehu i da on nije bio mnjenja za to da se ista obstrukcijom osuđuti.

Sinj

(Riceći i djela). Nakon govora, koji je prigodom „Alke“ držao alkarski vodja, inače občinski načelnik Tripalo, a u kojem govori bilo je oborio se oboři pjenjstini, dotičući se slogan hrvata, te zagovarajući počvarenje urede, jedino se na svaini veselii, uverjeni da će za ricevati slijediti i djela. — Nu ostali, koji su znali, da je upravo načelnik Tripalo jedini od domaćih sinova, koji se pred nekolicinom zemana nije zaočio, da po sinjskoj plakati glasno sa svojim ukraćenim švabčari, te pozognuti i u ostalom duplu politiku dinastije Tripalove, znali su odmah, da načelnikov govor nije imao druge svrhe, već da občenjene svoje mamečke i pristaže. — Da su oni koji su ovako sudiili prave imati, najbolje dokazom služi nekadni raznput občinske težbe „Slinjska Viša“.

Po drevnom običaju vodja, alačajući ili dobitnik prigodom trčanja „Alke“ gestio bi glazbare, a budući se nije ove godine držao taj običaj, to su glazbari, tijutiti da su u svojem pravu bili prikriveni, odnijeli, da ni oni neće se držati drugog starog običaja, t. j. da toga dane neće u većer svrati.

Zanešen svojim govorom načelnik nije mario, da zapriječe rečenju strajka glazbara, pak je tako izostala „muzika“ te večeri. — Nu kada se sutradan rodoljubni načelnik sjetio, da bi ga s jedne strane nije bio „buntovni“ govor, a s druge strane strajk glazbara mogao prikazati u hrvatom svjetlu kod ujike gospode, to se je brže bolje lijev dosjetio. Da se nebi posumnjalo, e občinska glazba po naputku svoga načelnika strajk priredila, odlučio je Tripalo zakrenuti joj vratom.

Ko grom iz vedu neba, prosu se po varoš glas, da je občinska glazba po odluci občinskog upraviteljstva razpuštena. Tim je načelnik Tripalo još jednom podkrijeo poznatu rečenicu „manje riječi, više djela itd.“ — f.

Benkovačka okolica, na 24 kolovoza.

(Razne viesi). Nakon dugog žega i suše nekidan na 19 ov. mj., otruni se nešto kise za kojem zapuhnu buru, da je nemožeš slušati što čini. Polomi i pokrši sve; da ne možeš od žalosti gledati. Nezna se ovu godinu, al je gore bes kise, ali s kisom, jer kad je njeve zaga i suša opali i umete, a kad okrene, eto ti svaki put za njom i bure, te hara, da Bog učuva! Naopako svakako! Ovdje je propatilo mnogo od velike suše, no po drugim mjestima nagađalo se je i po dobro i kise, al kako bolje bi bilo, da nije ni pala, jer u toj kisi, mnoga mjesta po Kotarima i pogotovo u Bukovici, otvara krupa, naine im golemi štete; tako, te ako im vlada ne dade kogakoli oblažanje biti će po njem posve slabo i napačno.

Ove godine vlada namjestila je u selo Stankovce Dr. V. Vranjicanu kao privremenvog svog liječnika za uzbijanje malarije u selim Stankovcima, Banjevcima, Radasincima, Budaku i Vukšiću i drugim Stankovčkim okolicama. Narod se u svim selima tuži na neuredno dijeljenje liječnika. Pilulari t. j. liječarovi pomoci će, ne prodju kroz selo nego jedan put, i to u vreme kad bečišnik, pa koga treve kod kuće tom dudu, a koga ne treve, taj pilulari tog dana ne vidi, jer ih bolesnici sa sobom nosi, ne vraćaju se više k njemu. Ima tako bolesnika, koji se u vreme dijeljenja ne treve nikad kod kuće, jer im nije moguće čekati, pa time jadućim nije se moguće ni liječiti. Jeli to lije, jeli to pravo?

Ovo je ružno — i na valja! Danas pji liječniku, pa opet ne pji za četiri pet i više dana; kakvi će onda tude uspije biti! Je niznam kakav? — mislim: nikavok! Zasto gg. pilulari nebi mogli liječniku djeftiti dva put na dan: u jutro rano, i u večer kasno, kad bi svakog kod kuće našli? Tako bi barem svak je radu pio liječniku; a uređeno piće dalo bi za stavno uspješna. Gg. pilulari plaćeni su liječniku i dostojno, pa je liječnik i dostojno, da i oni u reda liječniku djefti, a ne da su nekakve gospodarske pagni potrebiti! A tko je pilular među njevi ni mu niz na diku, jer čini se, da je sva po miti i prijetljivo smjeća, jer su svr pilulari ljudi bogatog, a to bogatstvo nije bilo ni male pristojno; izam iznimno, gdje drugih pisatura nema. Nije li grijehota u more skidati? Cemu bogataše međati, kod jadnih siromaha, koji bi to mogli obavljati tako da se nje neko tožio...? Nije li sramota jednoj potrebi zalogati otinu? Kako se, na primjer ne srame gavoin i konte iz Banjevac Šimun Trošek, iz Vukšića isto i Ante Marić, iz Stankovca „gazda“ i občinski večnik Blaž Dubravica, i u Pristagu učitelj Kolanovic diefti liječniku, kao da im je to za ljutu potrebu? Nema li razloga na neđu i ljudu griznju i nemir, kad vide jadne siromaha, kojima tu jadnu, siromasnzu zaslubu otinu?

SE PRODAJU
SIVACI
STROJEVI
SINGER

DRUŽTVO SINGER

Amonina zadružna sivacih strojeva

SKLADIŠTAR u ŠIBENIKU

Karlo Bambogari

Glarova ulica — stvrdice herbarij Dalle Fosse.

PODRUŽNICA u svim glavnim mjestima.

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.
DIONICKA GLAVNICA K 8000.000

Sjedište u TRSTU.

Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMISSIMA*** CALCIUM CARBID ***

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 26 franko Šibenik

netto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unaprijed ili uz pouzdeće

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FAUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.**VAŽNO ZA DJECU:**

Jedan od najboljih načina, da se **djece sačuvaju zdrava**, da im se poholja krv i ojačaju pluća jest davati im više puta na dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlekom.

Preporuča se i starijima proti nazebam.

Cista naravskog meda po 60 nov., klg. može se dobiti samo kod

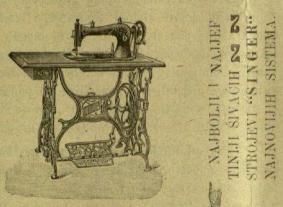
Vladimira Kulica.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije A. Jumakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni dučan raznim lekovitim mirodijama, predmetima iz gume, svakostima mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfema i predmeta nužnih za bolestnike.

Svaki trgovac, koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglasuju.

NADOLJU I NALJEV
TINJI SIVACI S
STROJEVI SINGER
NAMOJNUJU SISTEM.

DORIVAJU SE SAMO U SKLADISTU
SIVACI STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI — ŠIBENIK

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centralna u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamadačivanja na uložnice i blagajničke doznačnici, te uz potvrde na tečnicu ili na ček račun.

Preuzima vrijednosne papire i ine vrijednote u poznatu. Preuzima u svrhu naplate mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inozemstvo.

Daje preduzmeće na vrijednosne papire, zlatni i srebreni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sva vrsti državnih i pri- vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, zaštitnika prioriteta obveznika, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrenog novca naše zemlje i inozemstva.

Unosičuje izvučene srećke, zadužnice i dospijele kupone, te nabavlja nove kuponske arke. Provadja osiguranje proti tečajnom gubitku izričenih srećaka i zadužnica.

Obavlja cinkulacija i denominacija svih vrsti vrijednosnih papira, polazeći vojnici- ženitbene i sve druge jamčevine u vrijednostima papirima, te provadja konverzije.

Izvršuje izplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Ekskomptura mjenice, naputnice i kapone vrijednosnih papira. — Prodaje promese za sva vaćanja. — Obavlja bezplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njih dozvoljenih. — Osim toga, obavljaće i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve potpisane obavesti daje radu usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Banca Commerciale Triestina

prima :

Uložke u Krunam uz uložničke Listove :
sa odkazom od 5 dana uz $2\frac{3}{4}\%$
• • • 15 • • 3%/
• • • 30 • • 4 $\frac{1}{4}\%$

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. fundim
(sterlinam) uz uložničke Listove :
sa odkazom od 15 dana uz $2\frac{3}{4}\%$
• • • 30 • • 2 $\frac{1}{2}\%$
• • • 3 • • 3%

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriestop 15.og Novembra i 10.od Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa skadencem od 1 mjeseca uz kamatnjak od $1\frac{1}{2}\%$.

Banko-Ziro u Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz kamatnjak koji će se u-tanoviti; obavljaju inkasso mještaj računa, mjenica glaćecih na Trst, Beč, Budimpešta, Prag i druge glavne gradove Monarhije, u plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na stednju uz dobit od $3\frac{1}{2}\%$.

Oglasi tekuće račune u raznim vrijednostima.

Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenice na sva mesta inozemstva, odrezaka i izričenih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Ansgig, Bielitz, Brno, Budimpešta, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Černovici, Eger, Bleku, Friedek, Gablonz, Gorice, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavor, Linz, Olomouc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Teplitz, Tropau, Wandsdorf, Becko-Novomjesto i druge glavne gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dacnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove sva na mesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i javnih papira.

Otvara kreditne u tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predujmove na vrijednostne papire, roba, sevarants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevina za carine skladista Kontiranja (Contirungs-Lager).

Preduzimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi signaturi, koja pruža najveću garantiju proti kojoj niti drugi poštujeći proceće i edre u kojoj je posećena osobit nadzor sa stran bančara organa, primaju se u pohranu vrijednostne papiri, zlato, srebro i druge cijenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravlja istih.

Osiguranje vrijednosti proti gubitcima življana.
BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

JOSIP CADEL

optičar-specijalista

ZADAR.

Zakleti procejatelj za Dalmaciju.

Razpolože bogatom zbirkom optičnih predmeta, obavljaju naručbe u spravljenju propisa.

Prima naručbe tablica od kovine i od počakljenja željeza buduće veličine i boje.

U Šibeniku izvorne tablice drži gosp. N. Bonan, koji također prima naručbe.

JADRANSKA BANKA
u Trstu

Bankovne prostorije u ulici Nicolò Macchiavelli, br. 26.

Započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležen u javnim skladistima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebreni novac, te banknote, i unovčuje kupovine i izdžđebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznačake na sva glavna tržišta monarkije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na stedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne mafage najbrže i najavšći uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipotekarni za vrednostne papire, te obavlja i druge poslove.

Čudnovat je uspjeh

koji se postizava uporabom najnovijeg ličila za kose od orahova ekstrakta

Nuisol-a

od Bergmanova i druga u Dražđanima
i Tesche na/L.

jer nadmascu naravnom bojom, koja daje vlasnicima i brašnu, sve dosadašće promalaže.

Dobira se u staklenicama po K 25.00
u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik

SVOJ K SVOME**JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU**

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, postivanom svećenstvu, crkvama, bratovstinama svoju krasno uredenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA

Kod mene se dobijaju mnogi izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

-- svijeće od pravog pčelinjeg voska --

kao i finog crvenog tamjana.

Prodajem dobra i sviježe — po zdravje — korisna meda Klg. po K 1:20 para.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. misterija obavljaju najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštojanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) glavna ulica

Jedina hrvatska tvornica voštanih svijeća u Šibeniku

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU